



Prvi potpredsednik Vlade i ministar spoljnih poslova Republike Srbije Ivica Dačić u intervjuu za Sputnjik saopštio je da Republika Srbija apeluje na crnogorske vlasti da nađu zajednički jezik sa svojim građanima srpske nacionalnosti i svojom crkvom i odbacuje svaki pokušaj da se njoj pripiše odgovornost za stanje u Crnoj Gori.

Šef srpske diplomatije istakao je i da je jedini put za stabilnost Crne Gore dogovor, a da izbegavanje dijaloga samo može da vodi ka daljoj eskalaciji sukoba.

Intervju prenosimo u celosti:

— Veoma je važno da se problemi rešavaju dijalogom. Za nas nikakav problem ne predstavlja da li građani Crne Gore žele da žive zajedno sa Srbijom ili žele da imaju svoju državu. Pitanje suverenosti i nezavisnosti Crne Gore nema nikakve veze sa pravima srpskog naroda, građana Crne Gore, kojih ima više od 28 odsto, niti sa Srpskom pravoslavnom crkvom, odnosno Mitropolijom crnogorsko-primorskom.

Odgovoriću nekadašnjom izjavom Mila Djukanovića: bestidne su i besplodne pretnje crnogorskom narodu srpskom hegemonijom.

Apsolutno je u pravu. To su velike laži koje prikrivaju suštinu problema, a to je da ne postoji dijalog o ključnim pitanjima, da je zakon o veroispovesti donet suprotno preporukama Venecijanske komisije, da neke mere jasno govore o nameri da se otima imovina Srpske pravoslavne crkve, a kad je reč o najnovijim dešavanjima, šta je bio razlog za određivanje pritvora vladike Joanikija i sveštenika?

Naravno da je trebalo da poštuju zdravstvene mere, ali ovakav odnos je pokazao da se namerno htelo da neko bude u pritvoru. Takođe prekršena je evropska konvencija o ljudskim pravima, jer nije dozvoljen ulazak u Crnu Goru advokatu kog je vladika odredio. Ako je interes smirivanje situacije to nisu pravi potezi. Srbija je reagovala veoma uzdržano. Mi smo pozivali na mir, i danas pozivamo na dijalog, da se nađe zajednički jezik.

Prema tumačenju crnogorskih zvaničnika to su građani koji žele da negiraju identitet Crne Gore.

— Pitanje ljudskih i građanskih prava je univerzalnog karaktera.

Republika Srbija je na svakih nekoliko meseci izložena žestokom proveravanju od strane Hrvatske, Bugarske, Rumunije, vezano za prava njihove manjine i oni to sa pravom rade. I to nije mešanje u unutrašnje stvari, a kad Srbija postavi pitanje prava srpskog naroda onda se to tumači kao pritisak i želja za hegemonijom.

O kakvoj hegemoniji govorite?

Niko nije došao iz Prokuplja u Crnu Goru, naprotiv mnogi su došli u Prokuplje iz Crne Gore. I to nije sporno ali navedite mi jedno ime nekog Srbina koji je u državnim organima u Crnoj Gori.

Da budem potpuno fokusiran, mi ne želimo da zaoštravamo odnose. Ne želim da odgovaram na bestijalne napade koji su došli na moju retoriku, a ja sam samo rekao da treba izbeći bratoubilački rat.

Kad smo već kod Miloševića, ja sam se u visokoj politici pojavio 1992. Pre toga su već ljudi iz rukovodstva Crne Gore bili kod Dubrovnika i Cavtata. Nisam ja. Ako uđete na internet i ukucate „fotografije Miloševića i Dačića” izaći će dve ili tri, a ukucajte „fotografije Miloševića i crnogorsko rukovodstva” pa ćete videti koliko ih ima. I nisam primetio da su na tim fotografijama neraspoređeni. Oni su govorili da se ponose crnogorskom državnošću i srpskim poreklom. Ne želim da polemishem s njima, mene crnogorska država i nezavisnost uopšte ne zanima, ali nas zanimaju građani Crne Gore koji su Srbi. Ovo je plašenje crnogorskog naroda srpskom hegemonijom.

I plašenje 90-im godinama, s kojima predsednik Djukanović pravi paralelu i kaže da se neće dozvoliti „izandale i okrvavljene formule”

— A zar nisu krvave i izandale formule antisrpske politike crnogorskog rukovodstva. Nećemo ni mi izandale istorijske recesive koje potpuno menjaju istoriju odnosa Srba i Crnogoraca.

Mi želimo najbolje moguće odnose sa Crnom Gorom. Ne želimo nikakav paternalizam.

Da budemo iskreni, kakav je uticaj Srbija mogla da ima na Crnu Goru? A oni su godinama imali najveći uticaj na politiku Srbije. Kad su pitali Aleksandra Karađorđevića da stavi nekog Crnogorca u rukovodstvo on je rekao: šta će vam, ja sam Crnogorac.

On je unuk kralja Nikole Petrovića, rođen na Cetinju. Nemojte nas iz južne Srbije da pitate što Srbija i Crna Gora nisu bile dve države. Zato sam i rekao da je za Srbiju možda bolje bilo da prihvatala predlog sila Antante, da umesto stvaranja Jugoslavije dobije slobodan izlaz na more, kako je predlagao Vudro Vilson, i značajan deo srpskih zemalja gde su živeli Srbi.

I sad vi to generalizujete u odnos koji govori o srpskoj hegemoniji. Neću da kažem da je Karađorđević bio napola Crnogorac, jer se i Nikola Petrović izjašnjavao kao Srbin.

Mnogo je onih koji imaju crnogorsko poreklo, ali ne treba da se prebrojavaju krvna zrnca.

— Mi to ne želimo. Ali oni koji kažu nemojte da prebrojavate krvna zrnca prvo su ih prebrojali u Crnoj Gori. Što onda nema Srba u vlasti?

Sa druge strane, molio bih da se ne zloupotrebljavaju moje reči u stvaranju anticrnogorske atmosfere u Srbiji.

Ja ističem kao pozitivan primer da su na stotine građana koji su poreklom iz Crne Gore, bez obzira kako se izjašnjavaju, apsolutno bili dobrodošli. A pošto oni govore o našoj hegemoniji, mogu i ja da govorim da se decenijama stvarala druga vrsta hegemonije ovde, u Beogradu - tzv. ekspozitura crnogorske vlasti.

Njima su celu logistiku davale agenture iz Srbije i tome mora da se stane na put, jer ne možete koristiti sve privilegije u Srbiji, a podržavati nekog ko radi protiv interesa srpskog naroda u Crnoj Gori. To nije logično ni pošteno. A što se tiče običnih građana, uveren sam da su svi oni uvideli koliko su besmislene optužbe na račun Srbije. Nije Srbija problem, rešavajte ga u Crnoj Gori, ali ne na način da se narušavaju prava srpskog naroda.

Šta konkretno Srbija može da preduzme? Može li recimo da se obrati nekim međunarodnim organizacijama poput PSSE, OEBS, ili neki kažu čak UN? Postoje li mehanizmi za zaštitu prava Srba koje još nismo iskoristili, a mogli bismo?

— Postoje mehanizmi, ali oni bi značili dalje zaoštavanje naših odnosa, a mi to ne želimo. Zato i kažemo: ne treba mi da se obraćamo međunarodnim organizacijama kao druga država. Treba da se obraćaju građani Crne Gore i predstavnici srpskog naroda koji žive u Crnoj Gori. I to je put.

Mi želimo da smirujemo situaciju a ne da je zaoštavamo. Zato smatramo da bi bilo dobro da se dijalog nastavi.

Imate li komunikaciju sa kolegom u Crnoj Gori?

— Pošto nije bilo sastanaka nije bilo ni komunikacije. Njihovo saopštenje je bilo veoma nekorektno i ispod svakog nivoa, jer svi oni dobro znaju koliko sam truda uložio na raznim funkcijama da se dođe do zajedničkog jezika između Srba u Crnoj Gori i crnogorske vlasti. I sam jezik kako su mi se obratili pokazuje nivo koji će sa moje strane ipak uticati da smanjim nivo komunikacije sa njima. Mislim da je to nedostojno, naročito od strane onih koji su bili mnogo veći „ratni heroji“ od mene.

Ja nisam sin njihovog stijenja i čuvar njihovog poštenja, ja sam iz Srbije, a ti koji su se kleli i busali u grudi da su najbolji saradnici Miloševića i čuvari srpstva, a sada govore antisrpskim jezikom – prema tome imam samo prezir.

Matija Bećković je jednom rekao da kada Srbi napadaju Crnogorce ili Crnogorci Srbe to je kao da pljuju u vis, pljuju sami na sebe.

Kako objašnjavate da je narod u Crnoj Gori koji je izašao da protestuje protiv hapšenja vladike i sveštenika pevao je „Oj Kosovo, Kosovo“?

— I treba da pevaju. Oni treba da pitaju svoje rukovodstvo, ako ste već hteli da branite integritet Crne Gore što niste tražili Crnu Goru u granicama pre Prvog svetskog rata.

Da li ljudi znaju da je 1991. bilo više od 10.000 Crnogoraca u Peći?

Naravno da su svi proterani. Nisam ja pisao o Kosovu, nisam ja smislio pesmu „Na Lovćenu Njegoš spava, najmudrija srpska glava“.

Ja nisam iz Crne Gore i nemam tu emociju pa da se sa njima svađam.

Ima li razloga za strah za Srbe u Crnoj Gori?

— Nema razloga za strah, ima razloga za uzdržanost.

Njihov je cilj da bude što manje građana koji će se izjasniti kao Srbi. Srbi treba da izdrže i ne smeju da dozvole da počnu da mrze Crnogorce, ni Crnogorci ne smeju da dozvole da počnu da mrze Srbe jer mi nemamo bližih.

Njihove pradede su bili Srbi, očevi su bili Jugosloveni, sad su možda Crnogorci, ali svejedno mi smo braća. To je ista krv.

I zato ako smo braća po krvi, ako imamo zajedničku istoriju hajde da imamo zajedničku budućnost. Nećemo biti u istoj državi? Pa šta. To nije razlog da se sada osporavaju prava srpskog naroda koji ne želi da osporava nezavisnost Crne Gore i njeno pravo da ide svojim putem.

Svaka zemlja na svetu ima pravo da brine o svom narodu koji živi u drugoj državi, jedno Srbija to ne sme.

Neki su brinuli sa preko 15.000 kilometara za druge narode - videli ste kako su se Medlin Olbrajt i Klinton sekirali za Albance na Kosovu - a mi ne smemo da brinemo za Srbe koji su tu.

Da ne pričam o tome da je mešanje u unutrašnje stvari koje je došlo iz Crne Gore najbrutalnije kad je reč o Srbiji - to je priznanje je Kosova.

Mi bi trebalo da svaki put kad oni pomenu Kosovo kao nezavisno da uložimo protest zbog mešanja u unutrašnje stvari. Hoćemo time da se bavimo? I pored svega, ne smemo da dođemo u situaciju da dođe do sukoba, a možda bi neki to želeli.

Kakav rasplet očekujete u Crnoj Gori?

— Moj dobronameran savet jeste da se sedne i razgovara. Svaki dijalog je bolji od sukoba. Ne sme se dovesti do toga da to ne bude racionalan dijalog, nego da se stvori atmosfera da su to sve antisrpski potezi, da je reč o negiranju prava srpskog naroda i Srpske pravoslavne crkve, a naročito ako se stekne uverenje da neko pokušava da otima svetinje.

Za sveta mesta su uvek govorili da niko ne treba da u njih dira. Kada bi te svece pitali da li su Srbi ili Crnogorci mislim da bi bili iznenađeni.

Kako komentarišete novi talas priča o razgraničenju i razmeni teritorija o čemu govore i zvaničnici u Prištini, ali i makedonski predsednik Stevo Pendarovski koji tu ideju odbacuje?

— Slažem se sa predsednikom Severne Makedonije da promena granica nije uvek idealno rešenje. Samo je pitanje na koji period misli i da li misli na granice Srbije ili na granice njegove zemlje. Dosta mi je takvih licemernih izjava gde vam neko uzme kuću i kaže da je sada zatečeno stanje i da nema daljih promena. Princip nepovredivosti granica je narušen kad je priznato Kosovo. Prema tome, argument da nema promene granica, koje mi inače ne priznajemo jer su prema Kosovo administrativne linije, jeste pokušaj da se zaustavi negativan efekat onoga što se dogodilo oko Kosova na neke druge zemlje. O tome je trebalo da

razmišljate pre nego što se priznali Kosovo. **Zašto se baš sad priča o tome, jer nastavka dijaloga nema na vidiku?**

— Veliko je pitanje kada će dijalog biti nastavljen zato što se ne zna šta će biti na Kosovu. Mislim da je to bespotrebno otvaranje tih tema. Ali hajde prvo da sprovedemo Briselski sporazum ili Priština nema nameru da realizuje, što dovodi u pitanje i kredibilitet EU kao posrednika. Nadam da će Džozep Borelj i Miroslav Lajčak uskoro pokrenuti pregovarački proces. Mi smo spremni a naši uslovi su poznati – ukidanje taksi i bilo kakvih recipročnih mera. Čim se to desi dijalog može biti nastavljen, što se Srbije tiče. Ovde je pitanje ko bi na Kosovu nastavio dijalog zbog konfuzije oko toga ko će uopšte formirati vladu i da li će je uopšte formirati. **Da li na bilo koji način američki izbori mogu da utiču na ubrzanje dijaloga i ko bi za Srbiju bio bolji — Donald Tramp ili Džo Bajden?**

— Svakako da je za srpske interese bila bolja Trampova administracija. Možda bi i neka nova Bajdenova administracija imala neki novi pristup koji bi bio bolji od nekadašnjeg. Srbija ne želi da se meša u izbore u SAD, iako se u naše izbore svako meša. Ali mislim da će na ovim izborima dominirati neke druge teme: Kovid 19, odnos prema Kini, optužbe na račun Obame i Bajdena, optuživaće se Kina. To će biti teška politička borba jer su posledice pandemije u Americi izuzetno teške, ne samo da je bilo mrtvih nego je došlo do velikog broja nezaposlenih.

A sa aspekta interesa Srbije?

— Srbi u SAD će se bez ikakvog uticaja Srbije opredeljavati i na osnovu procene ko se kako odnosio prema Srbiji u prethodnom periodu. Zato su Srbi naročito u ovom periodu bili više naklonjeni Trampovoj administraciji. Mi smo zahvalni i predsedniku Trampu, i Grenelu što su podstakli neke procese, što prihvataju ideju da treba da dođe do kompromisa koji bi bio u interesu obe strane i što ne smatraju da je to pitanje završeno i da Srbija ne treba samo da prizna nezavisnost Kosova.

Ovo je prvi put da je američka administracija imala takav pristup, što je za nas veoma bitno jer otvara mogućnost za kompromise i dogovore. Ali veliko je pitanje da li će se to desiti, da li će dijalog biti nastavljen i da li će doći do rešenja pre nego što bude predsedničkih izbora. Mislim da je to praktično nemoguće imajući u vidu i postojeću situaciju, i pandemiju, i krizu u Prištini.

Hoće li biti novih povlačenja priznanja Kosova?

— Nastavićemo sa tim aktivnostima u skladu sa epidemiološkom situacijom. Sigurno je da je naše legitimno pravo da se borimo za naš teritorijalni integritet i suverenitet. Nikome ne osporavamo pravo da u skladu sa međunarodnim normama razgovara i o ovim temama, ali ne smatramo da je to pitanje rešeno. I zato dok se to pitanje ne reši, dok Kosovo ne bude primljeno u UN mi imamo legitimno pravo da se borimo za naše državne i nacionalne interese. **Mislite da je realno da Kosovo bude primljeno u UN?**

— Mislim da ako Srbija ima ovakav pristup i ovakav dobar odnos sa Rusijom i Kinom da se to nikad neće desiti. A inače sad je broj onih koji priznaju Kosovo opao ispod polovine tako da Kosovo više nema većinu da postane ni član UN, ni član Interpola, Uneska ili drugih organizacija. Kod UN je još povoljnija situacija za nas jer stalne članice Saveta bezbednosti

imaju mogućnost da stave veto. Zato su nam, između ostalog, bitni odnosi sa Rusijom i Kinom da imamo garancije da neko neće Kosovo uvesti u UN na mala vrata. **Tokom pandemije nam je pomoglo što imamo dobre odnose s Rusijom i Kinom. Ipak, sada kada se otvaraju još dublje geopolitičke podele, pre svega između SAD i Kine, hoće li nas pritiskati da tu saradnju malo prikočimo?**

Svi znaju da mi ne reagujemo na pritiske. Gledamo šta je u najboljem interesu Srbije, ne zato što volimo Rusiju ili Kinu nego zato što volimo Srbiju. Ja bih voleo da imamo takve odnose i sa SAD, Francuskom, Nemačkom, Britanijom, mi smo spremni ali za to su potrebne dve strane. Do sada nismo imali veliko razumevanje.

